

начало“, въплъщава *„духа на вечната жена с всичката гибелна съблазън на тайните му“* (201). Лицето на Елена е *„безсмъртно, красиво и гибелно, като идеално понятие за женственост“*; то е едновременно *„ангелско и демонично“*: *„В този миг изразът му бе като символ на вечната ѝ двойственост, на възвишеното и низкото в страстта ѝ, на всички сили, с които екзалтиреше живота на Бенц и заплашваше да го погуби“* (207); в очите ѝ, *„златисточерни под светлината на залеза, блестеше нещо сладостно и страшно, каращо човека да мисли за тайната на битието със същото чувство на ужас и потреперване, което би изпитал в някоя ясна нощ, гледайки звездите“* (103). За Адриана от *„Роман без заглавие“* се казва: *„Или пък просто тя се бе родила с мрачния жребий на оная прокълнатата от векове красота, която привлича нещастията и смъртта“* (169); *„Но никой не се досещаше, че в това свършено равновесие на нервите, на разума и волята, скрито под външността на русалка, имаше някакво проклятие на съдбата, знака на смъртна красота, която води душата към гибел и поквара“* (136).

Двойствената природа на героините често е вербализирана чрез метафорите за бездна, пропаст, поглъщане. Тези метафори назовават архетипната идея за утробата-гроб. От гледна точка на мъжа обладаването отключва унаследения и инфантилен страх от женската утроба: *„и го погълна като бездна“* (ПБ, 210). В какъвто и контекст да се появят тези метафори (с „пропаст“ или „бездна“ често се асоциира страстта: *„бездната от страсти, в която човек надничаше, гледайки очите ѝ“*, ПБ, 229; *„...сякаш чрез тая жена бе стигнал до пропастта на страстите, от които съдбата с невидими нишки управлява живота“*, ПБ, 209), те препращат към същата дълбинно-психологическа идея: *„Струваше му се, че потъва в бездна, в сред която бушуваха гневът и разочарованието му“* (ПБ, 113); *„Но не я ли намрази още и затова, че тя бе разкошен узрял плод на живота до някаква огромна пропаст и до който съществуването на Мария никога нямаше да му позволи да достигне?“* (РБЗ, 98).

Унаследеният страх от „тъмното“ женско начало намира подкрепа в архетипното поведение на жената-прелъстителка, което варира в твърде широк диапазон - от пасивно „омайване“ до агресивно посегателство върху свободата на мъжа, получило израз в синонимния ред „улавяне“, „хващане“, „сграбчване“. По принцип в психологията се приема, че мъжкото начало в любовта се